EFOP-3.4.4-16-2017-00002

A felsőoktatásba való bekerülést elősegítő készségfejlesztő és kommunikációs programok megvalósítása, valamint az MTMI szakok népszerűsítése a Pannon Egyetemen

RETORIKA

AZ ÉRVELÉS, AZ ÉRVELÉS BESZÉDHELYZETEI ÉS ESZKÖZEI

DR. ORTUTAY KATALIN

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

MI AZ ÉRV?

- Az érv alátámasztott, bizonyított vagy cáfolt állítást jelent.
- Az érvelés tehát tételből, és hozzá kapcsolódó magyarázó, bizonyító körülményekből, tényekből áll, melyeket valaminek a bizonyítására vagy cáfolására hozunk fel, meggyőző szándékkal.

Az érvelés beszédhelyzetei

- Politikai beszédek (Parlamentben, pártösszejöveteleken vagy más nyilvános rendezvényeken)
- Törvényszéki beszédek: védőbeszéd, vádbeszéd, bírói beszéd
- Előadás, kiselőadás, hozzászólás, értekezés, nyilvános vita
- Tévés és rádiós műfajok (pl.: kerekasztal-beszélgetés, nyilatkozat)

SZÉCHENYI 2020
Magyarország Kormánya
Európai Unió
Európai Strukturális és Beruházási Alapok
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Az érvelő szövegtípus

- Minden olyan írásbeli és szóbeli megnyilatkoztatást az érvelő szövegek közé sorolunk, amelyet nem magáncéllal alkottak, hanem kisebb-nagyobb nyilvánosságnak szántak.
- Felépítésének alapját a *szónoki beszéd* szerkezete adja. Bevezető és befejező részének az érzelmekre, míg a közbeeső részeknek az értelemre kell hatnia

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Strukturális és Beruházási Alapok
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Az érvelő szöveg felépítése

Bevezetés:

Általában az érzelmekre hat

Célja: megnyerje a hallgatóság jóindulatát

Elbeszélés:

A téma megjelölése. Itt fogalmazzuk meg a fő gondolatot, amit később részletezni fogunk.

Részletezés:

A tétel(ek) kifejtése bővebben.

Eszközei: a fogalommagyarázat, a példák felsorakoztatása, a szemléltetés, esetleges kitérők személyes élmények ismertetésével

Bizonyítás:

Az érvelő szöveg legfontosabb része

Álláspontunk igazságának bizonyítása, érvekkel való alátámasztása (nem hiányozhat!)

Cáfolás:

Velünk ellentétes véleményt vallók nézeteink cáfolata, érveinek közömbösítése, megsemmisítése.

Befejezés:

Célja: kapcsolatteremtés a beszéd többi részével

Eszköze: a fő gondolatok megismétlése, összegzése. (felvillanthatja a probléma újabb megközelítési lehetőségeit, előretekinthet a jövőbe)

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Strukturális és Beruházási Alapok

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Az érv felépítése

- Általában három tagból áll.
- Tétel: Egy következtetés megfogalmazása.
- Bizonyíték: A következtetés előzménye(i), magyarázata(i)
- Összekötő elem tétel és bizonyíték között: Logikai összekötő kapocs.

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Strukturális és Beruházási Alapok
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Az érvek típusai

- **<u>Meghatározásból levezetett érv:</u>**
  - Pontosan körülhatárolt fogalmak használata
  - A jó meghatározás (**definíció**) követelménye: a fogalom és a meghatározás félreértés nélkül felcserélhető legyen. Pontos definícióra mindig szükség van!
  - Két lényeges dolgot kell tartalmaznia:
    - A szót besoroljuk egy tágabb fogalomkörbe
    - Megkeressük azokat a jegyeket, amelyek a többi elemétől megkülönböztetik

    Pl. "A hal vízi élőlény. Ha a partra vetődik, megdöglik.„
- **<u>Ok-okozati összefüggésből származó érv:</u>**
  - A következményt kiváltó okokat taglaljuk
  - Ha ezt a típust választjuk, meg kell bizonyosodnunk, hogy minden okot számba vettünk-e, különben nem lehet sikeres a meggyőzés

    Pl. " A fába villám csapott, amely ezért tört ketté."

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Strukturális és Beruházási Alapok
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

- **<u>A körülményekből levezetett érv:</u>**
  - Általában a rossz cselekedeteinket magyarázzuk egyoldalúan a körülményekből levezetve (*Nem volt más választásom*)
  - Bírósági ügyvédi beszédekben (sanyarú gyermekkor, anyagi helyzet stb.)
  - Önmagában egyoldalú érvrendszer.

    Pl. "Gyermekkorában elhanyagolták, nem kapott sem figyelmet, sem törődést. Nem ismertette meg vele senki a szabályokat. Ezért nem mérte fel a lopás súlyát."
- **<u>Összehasonlításon alapuló érv:</u>**
  - Akkor igazán hatásos, ha képszerű összehasonlítást, megjelenítést alkalmazunk.
  - Alapja a hasonlat illetve a metafora lehet
  - Fontos, hogy a párhuzam helyénvaló legyen, különben ellenkező hatást válthatunk ki

    Pl. "A barátság olyan, mint a gyümölcsfa, állandóan gondozni, ápolni kell."

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Strukturális és Beruházási Alapok
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

- **Ellentéten alapuló érv:**
  - Tételünknek épp az ellentettjét kell bizonyítanunk.

    Pl. "Akik kevés almát esznek, többször betegszenek meg, tehát együnk minden nap egy almát, mert megvéd a betegségektől."
- **Általános-egyes elvén alapuló érv:**
  - Általánosra hivatkozó érv. Ha mindenkire vonatkozik valami, akkor természetesen az adott személyre is .

    Pl. "Ha mindenki eltesz egy cukrot, én is eltehetem, nem?"
- **Valószínűségen alapuló érv:**
  - Alapja egy olyan megfigyelés, tapasztalat, megállapítás, amit a többség igaznak vél és elfogad.

    Pl. A kislány nincs tizenöt kiló. → Tehát kizárt, hogy alatta szakadt volna le a hinta.
- **Bizonyítékokból származtatott érv:**
  - Az ilyen érv kiindulópontja lehet tény, statisztikai adat, kutatási eredmény, összegző jelentés, tekintélyre való hivatkozás.
  - Fontos a megbízható forrás, különben az érvelésünk a visszájára fordul.

    Pl. „Egy felmérés szerint a családok 60%-a szívesebben nyaral belföldön. → Az emberek úgy látják, változatos lehetőségei vannak a pihenésnek, feltöltődésnek Magyarországon.”

Az érvek elrendezése

- Cél: egy meggyőző és hatásos érvrendszer.
- **<u>Egy erős érvre épülő érvelés:</u>**
  - Az erős érv köré csoportosítjuk a gyengébbeket.
- **<u>Fokozásos érvelés:</u>**
  - Gyenge érvekkel kezdjük, majd fokozatosan erősítünk, míg a végére hagyjuk a legerősebb érvet.
- **<u>Lejtéses érvelés:</u>**
  - Az erős érvvel kezdünk, gyengébb érveket a végére hagyjuk. Kevésbé hatásos módszer.

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Strukturális és Beruházási Alapok
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

FELADAT

Készítsen egy 1-2 oldalas érvelő szöveget, amelynek témája a saját kar/szak népszerűsítése, és amelyben különböző érvelési típusokat használ fel a meggyőzésre!

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Strukturális és Beruházási Alapok

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

EFOP-3.4.4-16-2017-00002

A felsőoktatásba való bekerülést elősegítő készségfejlesztő és kommunikációs programok megvalósítása, valamint az MTMI szakok népszerűsítése a Pannon Egyetemen

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE